

4. Fortsættelse af 2 initiativer på danskuddannelsesområdet (2010-167260)

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget skal tage stilling til fortsættelsen af initiativer, der har som mål, at flere skal gennemføre en påbegyndt danskuddannelse.

INDSTILLING OG Beslutning

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen indstiller, at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget godkender,

1. at deltagere i danskuddannelse, der har opbrugt deres ret til danskuddannelse, også i 2011 får mulighed for at fortsætte undervisningen
2. at vejledningen til deltagere i danskuddannelse gøres permanent og bliver en del af jobcentrets service til selvforsørgede ledige

Problemstilling

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget godkendte den 1. februar 2010, at selvforsørgede, der havde opbrugt deres treårige danskuddannelsesret, fik mulighed for at fortsætte deres danskuddannelse i 2010 (2010-8974).

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget godkendte den 6. marts 2008, at der blev gennemført to forsøg, der skulle gavne deltagere i danskuddannelse, der var særligt længe om at gennemføre uddannelsen (BIU 48/2008). Forsøgene var toårige og er afsluttet i efteråret 2010.

- I det ene forsøg har to sprogskoler tilbudt såkaldt 'modersmålsstøttet danskuddannelse', hvor deltagere har modtaget danskundervisning af både dansk- og modersmålstalende lærere. Målgruppen har været deltagere, der har ingen eller ganske kort skolegang. Det har især været deltagere på Danskuddannelse 1, der er for personer, der ikke er alfabetiseret.
- I det andet forsøg har jobcentret tilbudt ekstra vejledning til deltagere med særlige problemer, der havde betydning for deres muligheder for at gennemføre danskuddannelsen. Målgruppen har især været selvforsørgende (der ikke har en sagsbehandler), herunder såkaldt familieforsørgede. Vejledningen er blevet givet på skolerne.

Sprogskolerne fortsætter med modersmålsstøttet danskuddannelse. Beskæftigelses- og Integrationsudvalget skal tage stilling til en eventuel fortsættelse af de to øvrige initiativer i 2011 og frem.

Løsning

Fortsat danskuddannelse

Kommunen tilbyder danskuddannelse til alle udenlandske statsborgere, der flytter til landet som voksne – og til EU-borgere, der pendler fra for eksempel Sverige. Som udgangspunkt har man tre år til at gennemføre en danskuddannelse. Perioden starter første gang, man henvises til danskundervisningen.

Kommunen har i nogle tilfælde *pligt til* at forlænge undervisningsperioden, hvis uddannelsen ikke er gennemført inden for tre år. Det kan for eksempel gælde for personer, der har været forhindret i at deltage i undervisningen i en periode på grund af sygdom eller på grund af en kombination af minimum 30 timers ugentligt arbejde og andre forhold.

Kommunen har herudover *lov til* at forlænge undervisningsperioden også for andre borgere end dem, der efter loven har ret til mere undervisning.

I begge tilfælde kan kommunen hjemtage direkte refusion fra staten for udgifter til undervisningen. Refusion dækker halvdelen af betalingen til sprogskolerne.

Forvaltningen anbefaler, at selvforsørgende også i 2011 får mulighed for at fortsætte en påbegyndt danskuddannelse. Initiativet gavner personer, der har vist, at de ikke kun opholder sig kortvarigt i kommunen og derfor har brug for gode danskundskaber.

Gruppen omfatter både personer uden uddannelse og højtuddannede. Og årsagerne til at de pågældende ikke har gennemført danskuddannelsen inden for tre år, kan både være manglende erfaringer i at uddanne sig og manglende tid på grund af arbejde eller studier.

Tal om danskuddannelse efter treårsperioden

I 2009 blev 832 selvforsørgende henvist til undervisning efter treårsperioden. Tallet omfatter også personer, der under alle omstændigheder ville have *ret til* en forlængelse efter loven, for eksempel på grund af sygdom.

Personer med minimum 12 års skolegang udgør mere end halvdelen af 'forlængelsessagerne'. Men personer med ingen eller kortvarig skolegang udgør dog en forholdsvist større del af 'forlængelsessagerne' end i undervisningen generelt.

De fleste er blevet henvist til undervisningsmoduler i midten eller slutningen af danskuddannelsen. Men der er også nogle, der er henvist til de første moduler. Man kan nemlig godt have mistet retten til danskuddannelse, selvom man knapt er begyndt. Selvom undervisningen er blevet afbrudt, så er stopuret blevet sat i gang.

Af de 832 selvforsørgende, der fik forlænget uddannelsen i 2009, har 221 på nuværende tidspunkt afsluttet uddannelsen med prøve (senest ved sommerprøven 2010). Det svarer til lidt mere end hver fjerde. Andelen af personer, der består de enkelte undervisningsmoduler, som de er henvist til efter treårsperioden, svarer til andelen, der består inden for treårsperioden.

Forvaltningen skønner, at i op mod en 1/3 af forlængelsessagerne ville personerne under alle omstændigheder have ret til en forlængelse af uddannelsesperioden. Udgiften til forlængelse af uddannelsen i de tilfælde, hvor personerne ikke ville have ret til forlængelsen, udgjorde i 2009 omkring 7 mio. kr. Beløbet er fratrukket de 50 % direkte refusion, som kommunen modtager fra staten, når det drejer sig om danskuddannelse til selvforsørgende.

Modersmålsstøttet danskuddannelse

De to skoler, der har deltaget i forsøget, er Københavns Sprogcenter og IA Sprog. Skolernes erfaringer med modersmålsstøttet danskuddannelse har været så positive, at begge de deltagende skoler fortsætter med at tilbyde modersmålsstøttet danskuddannelse inden for den almindelige takst. I forsøgsperioden har taksten været forhøjet med 50 %.

Der er aktuelt tilbud om modersmålsstøttet danskuddannelse til personer med modersmålene: arabisk, thai, tyrkisk og kinesisk. Det er ikke praktisk muligt at tilbyde modersmålsstøttet undervisning til alle modersmålsgrupper, fordi de ikke-skolevante deltagere på sprogskolerne er fordelt på mange sprog og niveauer.

Forsøget med modersmålsstøttet danskuddannelse er som planlagt blevet evalueret. Evaluatoren har været UC2 (Center for tosprogethed og interkulturalitet). Både evaluatoren og skolerne vurderer efter forsøget, at det for nogle ikke-skolevante deltagere er en stor gevinst at kunne få eksempelvis forklaret en opgave eller en finurlighed ved dansk på modersmålet.

Forsøget viser, at det ikke er alle, der har gavn af undervisning med modersmålet som støtte. Det er for eksempel ikke nødvendigvis det rette tilbud til personer med tunge psykiske eller sociale problemer. I øvrigt er det vanskeligt at sige på forhånd, hvem der vil have gavn af tilbuddet. Det handler i høj grad om motivation. Men for nogle er tilbuddet en åbenbaring.

UC2's evaluering kan fås hos udvalgssekretariatet.

Da skolerne viderefører tilbuddet uden ekstra betaling, er der ikke behov for, at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget tager stilling til, om tilbuddet skal videreføres..

Ekstra vejledning

Sprogskolerne har efter danskuddannelsesloven en ret snæver vejledningsforpligtelse. De skal kun give vejledning om gennemførelse af danskuddannelsen. Dengang vejledningen blev begrænset til ren 'gennemførelsesvejledning', var begrundelsen, at deltagerne som regel havde en sagsbehandler.

Virkeligheden i dag er imidlertid, at flertallet af deltagerne i danskuddannelse er selvforsørgende og ikke har nogen kontakt til kommunen. Det betyder, at der er en mindre gruppe selvforsørgende, der har behov for mere vejledning, men ikke har ressourcer til at selv at opsøge den.

Hensigten med den ekstra vejledning i det toårige forsøg har været at hjælpe denne gruppe, der blandt andet omfatter ledige selvforsørgede kvinder. Vejlederen har under forsøget været ansat under jobcentret, men har haft træffetid på sprogskolerne.

Den ekstra vejledning er finansieret af budgettet til danskuddannelse, fordi det overordnede sigte har været at hjælpe deltagere med at rydde mere private bekymringer af vejen, som kan være en hindring for sprogindlæring. Det kan for eksempel være sociale eller økonomiske problemer. Vejlederen har i nogle tilfælde også formidlet beskæftigelsesrettede tilbud, for eksempel praktik.

Det er forvaltningens og sprogskolernes vurdering, at den kommunale vejleder, der har træffetid på skolerne, dækker et ellers udækket behov. Derfor foreslås det, at tilbuddet gøres permanent.

Økonomi

Udgifter til danskuddannelse finansieres af bevilling 7810 – efterspørgselsstyret indsats.

De to initiativer kan finansieres inden for rammen.

	2011
Danskuddannelse til selvforsørgende efter 3-årsperioden (fraregnet statsrefusion)	7 mio. kr.
Vejledning til selvforsørgede (inklusive overhead)	0,5 mio. kr.

Hvis initiativerne ikke videreføres, vil det medføre en besparelse på danskuddannelsesområdet på omkring 7,5 mio. kr.

Det er forudsat, at personer, der henvises til danskuddannelse i slutningen af treårsperioden, fortsat henvises til et helt undervisningsmodul, selvom modulet forventes afsluttet efter treårsperioden, så de pågældende har mulighed for at afslutte modulet med en test eller prøve.

Videre proces

Under forudsætning af Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets godkendelse forlænges/forankres initiativerne.

Morten Binder

/Kaj Ove Christiansen

bilag

